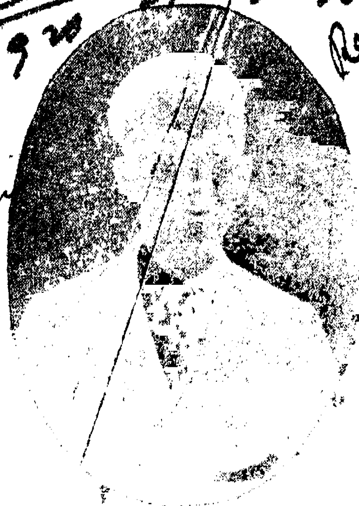
—: પહેલી ચોપડીનો :—

ડિક્ટેશન શિક્ષક.

⇛ ભાગ ૧ ⇚

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

[કિંમત રૂ. ૦-૨-૦] શાહપોર-સુરત.

-:પહેલી ચોપડીનો:-

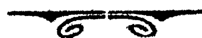
ડિકટેશન શિક્ષક

-:ભાગ ૧:-

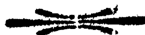

રચનાર:-છગનલાલ મોતીરામ શાહ,
રચનારનું ઠેકાણું:-શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા:-છગનલાલ મોતીરામ શાહ,
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું:-શાહપોર-સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૪ થી   ૨૧૦૦ પ્રત.
સને ૧૯૨૦.   જુલઈ.

સુરત. ચઉટામાં પુલપર પાણીની ટાંકી પાસે આવેલા 'શંકર' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપ્યું.

કિંમત બે આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ચાર આના.

-:નિવેદન:-

લેખન, વાચન અને ગણિત એ ત્રણ મુખ્ય વિષયોનો પાયો મુકાબલે વધારે પાકો નંખાય, એ દરેક કેળવણીકાર ઇચ્છે એ સ્વાભાવિક છે. એ વિષયોનું શિક્ષણ સંગીન થાય એ હેતુથી મેં જેમ "મુખગણિત શિક્ષક" ની ધોરણવાર બુકો બહાર પાડેલી છે, તેમ "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ની ધોરણવાર બુકો બહાર પાડી છે, તે જાહેરમાં મૂકું છું.

વર્નાકયુલર ટેક્સ્ટ બુક્સ રીવિઝન કમિટિએ ગુજરાતી ભાષાની જોડણીના જે નિયમો નક્કી કર્યા છે, તેનો સ્પષ્ટ બોધ નાનપણથીજ થાય, એવી રીતે એકજ નિયમોના શબ્દો એક જથે આવે એવી રચના રાખી, અને છેવટે કઠિન શબ્દોની તારવણી બધા નિયમોનો સમાવેશ થાય એવી જુદી આપી છે.

પ્રથમથીજ શબ્દોનાં શુદ્ધ ચિત્રો દૃષ્ટિ તળે કાયમ રહેવાથી અશુદ્ધિનો ભય રહેતો નથી. અશુદ્ધ-હાસ્યજનક જોડણીને માટે પરીક્ષક સાહેબો વારંવાર ટીકા કરે છે, શિક્ષકો અથાગ મહેનત કરે છે; પણ હેતુ બર આવતો નથી તેનું કારણ મૂળથીજ એ વિષયનો પાયો કાચો રહે છે તેજ છે. તે દૂર કરવા માટે તથા શિક્ષકો અને શિષ્યોને ઉપયોગ

થવા માટે આ "ડિકટેશન શિક્ષક" બહાર પાડયો છે.

ટાઈમ મોટા રાખવામાં આવ્યા છે,

આશા છે કે આ "ડિકટેશન શિક્ષક" થી ધારેલો હેતુ પાર પડશે. એજ. તા. ૧૨-૫-૧૭. તા. ૧૧-૭-૧૮. તા. ૫-૫-૧૯.

શાહપોર, -:લિ. સેવક:-
સુરત. છગનલાલ મોતીરામ શાહ,
તા. ૨૦-૫-૨૦. "મુખગણિત શિક્ષક"ના કર્તા.

બીજા ધોરણ માટે

શીખવા શીખવવાનાં સર્વોપયોગી સરલ

—:સસ્તાં પુસ્તકો:—

ગણિતના પાયારૂપ

-:અનુભવસિદ્ધ અપૂર્વ પુસ્તક:-

"અંકગણિતનાં મનાયત્ન."

ભાગ ૧. કિંમત ચાર આના.

"મુખગણિત શિક્ષક" ભાગ ૩. પોણા બે આના.

"ડિકટેશન શિક્ષક" ભાગ ૨. અઢી આના.

સુરત શહેરનો "ભૂગોળ શિક્ષક" અઢી આના.

"ડિકટેશન શિક્ષક"

ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક દોઢ આનો.

બાળપોથીથી પાંચમી સુધીના તૈયાર છે.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ, શાહપોર—સુરત.

પહેલી ચોપડીનો

"ડિક્ટેશન શિક્ષક"

પાઠ ૧	ધોળે.	ફડફડ.	મંગળવાર	દરવાજા.
દિવાળી.	સેવ.	ફૂટે.	બુધવાર.	પાટીઉં.
અક્ષર.	પાપડ.	હરખાય.	ગુરુવાર.	લખેલું.
ઊડયાં.	સંજોરી.	**પાઠ ૨.**	બેસાડે.	સંચળ.
નિશાળ.	ઘુઘરા.	ત્રીજો.	આપણી.	ફૂલઝાડ.
સઘળાં.	આંગણું.	શુક્રવાર.	મુસલમાન	મોગરો.
છોકરાં.	સાથીઓ.	છેલ્લો.	જુમેરાત.	ચંપેલીની
થોડેક.	પૂરે છે.	વિષે.	ચણા.	વેલ.
આગળ.	બારણે.	રવિવાર.	શનિવાર.	ગુલાબના.
ત્રણ.	જમવાનું.	બંધ.	સાતમો.	છોડ.
દહાડા.	લુગડાં.	સુરજ.	અડવાડીઉં	બધાંને.
કેટલાક.	ઘરેણાં.	સાહેબ.	ચોથો.	કસરત.
લીંપેગુંપે.	દારૂખાનું.	દેવળ.	**પાઠ ૩.**	વાવટા.
ખડી.	સૌ.	સોમવાર.	રહ્યા.	ઘંટ.
ચુના.	ફટાકડા.			

મોગરી.
અંદર.
મહેતાજી.
પાટીઆ.
બેઠક.
સીસી.
નકશા.
ચિત્રો.
ટાંગેલાં.
કાઢેલાં.
ખુણામાં.
ઘોડી.
લખોટાનું.
ચોકઠું.
કમાડ.
ઘોડો.
કુતરો.
કેળું.
દાડમ.

માટીનાં.
બનાવેલાં.
મઝાની.
અહીં.

પાઠ ૪

નિશાળીઆ
શિખામણ
ઇશ્વર.
જ્ઞાન.
નિત્ય.
પરોઢીએ
ઊઠીને.
દાતણ.
નાહ્યા.
પાઠ.
કહ્યું.
ગુરુને.
જુઠું.

આળસ.
અંગ.
સંગ.
ભણવું.
ચોડી.
શિક્ષા.
નીસરી.
પાંસરૂં.

પાઠ ૫

લુગડાં.
લાગ્યો
મનુ.
છોટુ.
ટોપી
ધોતલી.
અંગરખી
જોડીઓ.
સાંભળી.

દરજી.
બોલાવીશ
કરાવીશ.
બજારમાં.
લેંઘી.
સુરવાલ.
ફળીઆના
કોટ.
માણી.
સારૂં.
ચાવરી.
ઓઢણી.
બહેન.

પાઠ ૬

ચોકખાઈ.
ચોકખા.
પહેરણ.
ધૂળમાં.

રમ્યો.
નાહું છું.
ડીલ.
ચોળીને.
નાહતો.
આટલી.
ગંદી.
ગંદો.
નહિ.
અડાય.
ફોલ્લા.
ખસ.
ધોવડાવવાં
કપડાં.
ધોનાર.
ચોળવું.
ડાઘા.
વાડા.
ગંદવાડ.

માંદા.
કવિતા.
ઓટલે.
સુખડું.
દીલમાં.
હાથ.
નાથ.

પાઠ ૭

વરસગાંઠ.
ભાગ્યો.
કર્યો.
કયારે.
આપ્યા.
અડાડયો.
જગુભાઇ.
દાતણ.
ઝટ.
સાત.

આડસું.
પૂછ્યું.
બેઠું.
બોલ્યા.
હશસું.
બેસશે.
બારસું.
કંસાર.
બોલાવ્યાં.
મંડયો.
કઢી.
પાન.
સોપારી.
બીડાં.
આપ્યાં.

પાઠ ૮

સગાં.
વહુ.

ભત્રીજો.
થાઉં.
કહેવાઉં.
ભાણેજ.
ફુઓ.
માસી.
માસો.
પીતરાઇ.
મોળાઇ.
મસિઆઇ.
ફોઇઆત
સાળીઓ.
સાવકાં.
દૂધભાઇ.
દીકરીનો.
જમાઇ.
સાસુ.
સસરો
વેવાઇ.

વેવાણ.

પાઠ ૯

વિષે.
કવિતા.
સર્વે.
હરખાઉં.
દોડી.
જાઉં.
ચાંપે.
બાથ.
ધવરાવે.
પંપાળીને
દુખડાં.
ભૂલી.
કલોલ.
સંભાળે.
રડતો.
ગભરાતી.

હસું.
ખૂશ.
ઉંઘાડવાને
માંદો.
ઓસડ.
પેટ.
હેત.

પાઠ ૧૦

ત્યાં.
બોલ્યો.
પ્રમાણે.
સોરાબજી.
ઓરડામાં.
બોલાવ્યો.
આવ્યો.
અદબ.
ભણાવી.
બારણાં.

ઓટલો.
ઉતર્યા.
ગાદી.
માંડયું.
બેસવું.
વખાણ.
કર્યા.

પાઠ ૧૧

પીરસ્યાં.
બબ્બે.
કનુભાઇ.
કર્યાં.
આશોપાલવ
શંભુભાઇ.
વિના.
પોંઆ.
ધાણી.
વધારેલાં.
લીંબુ.
દરાખ.
નારંગી.
લાવ્યાં
મટુભાઇ.
લાડુ.
શેરડી.
બેસીશું.
ખાઇશું.
શેતરંજી.
કુલડીઓ.
પાથરણું.
બેસાડયા.
પાંદડાં.
આપ્યાં.
વાડકો.
ઠેકાણે.
ચટણી.
માંડયું.
પીધું.
તૈયાર.
નાખ્યાં.
ઊડયાં.
ખૂબ.
મઝા.

પાઠ ૧૨

એકડા.
તળાવનાં.
વાદળી.
દોરી.
ખેંચે.
ધીરૂ.
રાસુ
પછાડી.
સરત.
ઉમેદ.
જણાય.
નબળી.
જીત્યો.
સઢવાળી.
પૂછીશ.
સુંદર.

પાઠ ૧૩

મળ્યો.
મઝાનો.
ખંડ.
કાંચળી.
કરાવીશ.
મળ્યું.
માણેક.
રડયા.
ત્યારથી.
સમજાવી
સાંભળી.
વિના.
પરીક્ષામાં.
બદલામાં.
રડાવશો.
નજર.

પાઠ ૧૪

દેડકાં.
દહાડો.
તળાવ.
પથરા.
ફેંકાફેંકી.
ધડાધડ.
દેડકો.
માર્યાં.
પ્રાણીઓ.
ઇજા.
દુ:ખ.
નુકસાન.
જાણ.

પાઠ ૧૫

પ્રાણી.
દયા.
ખીજ્યા.
માથું.
છુંદાય.
છૂંદે.
દુઃખ.
ઊઠું છું.
ખરૂં.
તળેથી.
ઢોર.
સંભાળ.
તેટલું.
વખતસર.
જાણ્યું.
સૌને.
બળદને.
સોળ.
યાદ.
કહ્યું.
ગજા.
ઉપરાંત.
કરાવવું.
બધાં.
શકતી.

પાઠ ૧૬

ડાહીનો.
નક્કી.
છુટ્ટો.
છૂટ્યો.
એનબેન.
દાવ.
થાઉં.
ખોળામાં.
માથું.
મૂક્યું.
વાંસો.
આંગળી.
તૈયાર.
સવાલ.
પૂછ.
દીવાબેન.
સમજ્યો.
હોશિયાર.
સેળભેળ.
સંતાવા.
છૂટશે.
મૂકું છું.
હમણાં.
ઓળખ.
શંકર.
શાબાશ.
ઉતારી.
દીધો.
પુરી.

પાઠ ૧૭

ચપ્પુ.
ગમ્યો.
આણ્યો.
પૂછ્યું.
દેસાઇ.
છોકરાં.
દીકરો.
લલ્લુ.
પાંચ.
ગાળો.
જુઠું.
દહાડો.
વખાણ્યો.
ઊઠ્યો.
મંડ્યો.
પાઘડી.
મૂક્યેસ.
નિશાળે.
કાઢ્યો.
નીકળ્યા.
જાણતા.
થએલાં.
સાંભળી.
ગભરાયો.
ખોટું.
સાચાબોલું.
છોકરૂં.

પાઠ ૧૮

વાઘ.
મશ્કરી.
પસ્તાય.
બચ્યાં.
સીમમાં.
અમથી.
બૂમો.
આવ્યો.

ધાકે.	કહ્યું.	સાંભળી.	ચારાફરતી.	સાંભળીએ
આસપાસ.	જુદું.	આવ્યાં.	મોંમાં.	પૂછ્યું.
ખેતરવાળા.	છેતર્યા.	પૂછવા.	જાઉં.	આલ્યા.
તેમણે.	ધાયા.	લાગ્યા.	ત્યાં.	આવ્યો.
પૂછ્યું.	આટલું.	આલ્યા.	કબુલ.	કયાં.
કર્યાં.	નુકસાન.	દુઃખ.	લાગ્યો.	લુગડાં.
હસવા.	સપડાય	કહ્યું.	દૂર.	આંધળા.
બાપડા.	જુઠાણું.	બધાંને.	પ્રમાણે.	ખાઉં છું.
શરમાઇ.	જલદી.	વિચાર.	રસ્તામાં.	ભીખ.
લાગ્યું.	પકડાય.	કર્યો.	ખાધા	મળ્યું.
ગભરાઇને	જુઠો.	સાંભળતાં	પાઠ ૨૦.	રસ્તેથી.
માણસોએ	જન.	ગભરાઇને		કંઇ.
બકરાં.	પાઠ ૧૯	નહિ.	દુઃખ.	અપંગ.
નાખ્યાં.		તે.	અન્ન.	ચાલ્યા.
જેટલાં.	શિઆળ.	મેં.	ભૂખ્યો.	ખાઇએ.
તેટલાંજ.	દેડકાં.	બચશો.	ભિખારી.	કહેવાય.
ખેડુત.	જુક્તિ.	બાંધ્યું.	ઉભો.	આપત.
બગાડ.	તળાવમાં	અહીંથી.	ભજન.	ફીકર.
કર્યો.	માંડ્યું.	આપું.	આપણે.	પૈસા.

ગજવામાં.
દુકાનેથી.
લાવ્યા.
આપ્યા.
ગરીબ.
તમારૂં.
ભલું.

પાઠ ૨૧

ઇશ્વરનું.
ભજન.
વિદ્યા.
ચંદ્ર.
વીસરૂં.
નહિ.
પ્રભુ.
અગણિત.
ઉજાસને.
હામ.

અન્ન.
વરસાદેથી
ભેંસને.
દૂધ.
દહીં.
સરજાવી.
કામ.
ફળ.
ફૂલ.
મદામ.

પાઠ ૨૨.

સરદાર.
સ્વપ્નું.
જંગલમાં.
શિકાર:
હરણીને.
બચ્ચું.
ચાખું.

રૂપાળું.
દોડાવી.
મૂક્યો.
પકડ્યું.
ઉપાડી.
માંડ્યું.
રડવા.
પાછળ.
દયા.
બચ્ચાને.
છોડી દીધું.
એકદમ.
છલંગ.
નાસી.
રાત્રે.
આવ્યું.
દેવતાઈ.
પુરુષને.
ઉભેલો.

જોયો.
બેઠા.
ગરીબડી.
પરમેશ્વર.
બન્યા.
દેશનો.

પાઠ ૨૩

રૂપાળું.
ઘર.
ઉંદરડી.
રસોડામાં.
અંધારીઉં.
ભરાઈ.
રોટલી.
લાડુ.
નીકળતી.
રસોડામાં.
મોંમ.

પડેલું.
ખુશી.
તેમણે.
માણસ.
આણ્યું.
ઉપલા.
બાકું.
નાનું.
બિલાડી.
કદી.
શકે.
ઘરમાં.
ગોળી.
મૂકેલી.
વાહરે.
મઝાની.
પૂછ્યું.
અહીં.
કહીં.

મણા.
ઉંદરીઉં.
કહેવાય.
નીકળાત.
પૂછ્યું.
વસે.
હંમેશાં.
પૂછીને.

પાઠ ૨૪

કીડી.
સાપ.
નદીના.
કાંઠા.
પીપળાનું.
મોટું.
ઝાડ.
પોલમાં.
દર.
ઝેરી.
નીકળતો.
રસ્તા.
બીતો.
પંખી.
આવતું.
બેસતું.
ફુંફાડા.
ઉડાડી
મૂકતો.
ઉંદર.
જનાવર.
નાખતો.
કેટલીક.
છૂટી.
ફેણ.
છોલાઇ.
લોહી.
નીકળ્યું.
પહોંચી.
વાગેલે.
ઠેકાણે.
વળગીને.
ચટકા.
દીધા
પછાડી.
વધારે.
માંડ્યું.
વાસથી.
ભેગી.
પછાડા.
જોરાવર.
ઝાઝી.
લીધો.
જીવ.
નબળા.
કીડી.
પ્રાણુજ.

પાઠ ૨૫

સેવા.
ઘરડાં.
લુલાં.
આંધળાં.
માધવ.
સાંભળ.
ધન.
આંખો.
તીર્થ.
સુખ.
કાવડ.
મનસુબો.
પિતા.
ખાંધે.
હેતથી.
સૌને.
અચરજ.
નહિ.
સંતાપ.
સઘળાં.
આશિશ.
બજાવી.
પ્રભુએ.

પાઠ ૨

કાગડાની
ચતુરાઇ.
તરસ.
વાડામાં.
કુંજો.
પડેલો.
થોડું.
બેઠો.
માંહે.
ચાંચ.
ઘાલતો.
ઘણું.

ફાંફાં.	ચાલ્યો.	વઢાશે.	દહાડીઆ.	ભર્યાં.
માર્યાં.	છુપાઇને.	સાદ.	મદદ.	બેઠું.
બાજુએ.	જોઇ.	મલકાવી.	ભાણ.	સાથે.
ઘાલો.	બોલ્યો.	કાળુ.	બૂડે.	દેખાવ.
પહોંચે.	કૂજનું.	બાથમાં.	પુરું.	પહોંચ્યાં.
જોયું.	ધીરજ.	બચ્ચીઓ	દાતરડા.	ઉતર્યાં.
ઉંડું.	કઠણ.	બેટા.	ત્રણ ત્રણ.	ખળીમાં.
જણાયું.	જલદી.	ભાથું.	ચચ્ચાર.	ઠાલવ્યો.
વિચાર.	મુકાય.	ગએલા.	આથમે.	કાઢવા.
એટલામાં.	સૌ.	જણાઓ.	લાગ્યાં.	ફેરવતી.
ઉપાય.	પાઠ ૨૭	જુઓ.	પાઠ ૨૮	પટલાણી.
સૂઝી.		રોટલો.		ઉપણીને.
કાંકરા.	કાપણી.	માખણ	પૂળાં.	કુંવળ.
નાખવા.	પટેલ.	મરચાં.	ઘઉંના.	ઢગલા.
બોળી.	મહેનત.	આદુ.	પાથરાને.	માણસો.
પહોંચી.	દહાડો.	ચટણી.	ખેતરમાં.	ઉજાણી.
તેટલું.	આથમતા.	વંતાકનું.	તડકે.	ખૂશ.
પીધું.	વઢાઇ.	શાક. /	સુકાવા.	હોંસીલી.
મટાડી.	એટલામાં.	ભૂખ્યા.	ગાડું.	

પાઠ ૨૯

કાપણી.
ઉમંગે.
વાઢળીઓ
પીરસી.
સહાય.
ઉભરાયો.
સુંદર.
ફાલ.
લણીએ.
ખંત.
ધરીને.
વાંકુ.
દાતરડું.
ડુંડાં.
ઢગલો.
હૈયે.
લણણી.
સર્વે.
ઘાસ.
કોળી.
મૂકો.
પુળા.
ગાડામાં
વાળું.
ઈશ્વરનું.

પાઠ ૩૦

ખળાં.
દીસે.
તૈયાર.
ડુંડામાં.
છુટું.
ગોળ.
પિલાયે.
છુટા.
કણ.
ટોપલામાં.
ઉપણીએ.
અનાજ.
ડુંસાં.
ઊડી.
વેરાય.
કોથળાઓ
સાથ.

પાઠ ૩૧

આકાશની
સહેલ.
ચંદ્રમા.
ત્યાંસુધી.
નીકળ્યા.
બોલ્યો.
કેટલાક.
મેદાનમાં.
ઉતરી.
આપણા.
માથા.
વિષે.
સુરજ.
થાળી.
સાંજે.
આથમે.
દેખાય.
અજવાળું
ઝાંખો.
દહાડો.
કામઠા.
પાતળો.
વળેલો.
દેખાવ.
અંધારી.
એટલા.
ઝગઝગે.
વધારે.
ચોથો.
ત્રીજો.
વાદળી.

પાઠ ૩૨

ભાગ ૧.
વરસ:૬.
બેસાડયાં.
આવ્યાં.
લાગ્યા.
મનુ.
ઓટલા.
ઢંકાઇ.
મોઢાં.
સાંભળી.
ઝાડ.
ભોંયમાં.
હમણાં.
તળાવ.
દરીઆમાં.

વાદળાં.
ખેંચનાર.

પાઠ ૩૨

ભાગ ૨.
થાક્યાં.
રહ્યાં.
ચોકખી.
મઝા.
ગામડાં.
અહીં.
રેલમરેલા.
ખોદતું.
કાદવ.
ખેંચી.
બિચારા.
પછડાતા.
તણાઇ.
દોડી.
છેવટે.
તળાવ.
નદીમાં.
ખુશી.
ઘેબરીઓ.
પરસાદ.
રોટલી.
કારેલાંનું.
શાક.
નેવલે.
નહારી.
દેડકે.
તાણી.

પાઠ ૩૩

ઢેફું.
પત્થર.
રેતી.
પ્યાલું.
નીતર્યું.
રસ્તા.
ઘસીએ.
ભુકો.
મટોડી.
ડહોળું.
પાણીમાની.
ઠરે છે.
ઘસડી.
કાંદવ.
બાઝેછે.
સુકાય.
ધારવાળા.
પથરા.
કકડા.
ભોંય.
ઘસાય.
બાંધવાના.
ઝીણી.
સાહી.
ચૂસે.

પાઠ ૩૪

માટી.
ભઠ્ઠી.
સીંચ્યાં.
ચપ્પુ.
નાખ્યું.
દહાડો.
ઇંટવાડો.
કેટલાક.
માણસો.
ખોદતાં.
નળીઆં.
બનાવતાં.
ધોળી.
પછાડવાથી.
જણાઇ.
ચીકણી.
ગજવામાં.
દબાવી.
વાડકી.
દબાવે.
કેટલુંક.
બોલ્યો.
કાણાં.
કણક.
ઘાટ.
સુકવીને.
વાસણો.
ભઠ્ઠીમાં.
ગોળી.
ગાગર.
ઘડા.
કોઠી.
કોડીઆં.
—

પાઠ ૩૫	પાતળો.	કલાઇ.	અડધો.	લાકડાં.
મૂકયો.	જતરડામાં	સીસું.	બતાવ્યાં.	ચીરૂં છું.
પૂછયું.	ખેંચી.	જસત.	કોથળીમાં	મુદ્દર.
સમજ્યો.	લોઢાનો.		લગભગ.	ભૂખે.
પિત્તળ.	લોઢું.	પાઠ ૩૬	જેવડી.	સાંભળી.
છેટે.	ચળકે.	નાણું.	ત્રણ.	તોલે,
લુહાર.	ટીપી.	કાઢયાં.	આડ.	નાકું.
ધમણ.	શકાય.	બજારમાં.	વટાવ્યા.	સખત.
ચલાવતાં.	ખેંચાય.	દુકાનમાં.	લીધી.	હાથા.
સળીઓ.	સોનું.	શેઠ.	પંદર.	ચાલે છે.
ચળકતી.	રૂપું.	બેઠા.	ઊઠયા.	ફાટ ફાટ.
દેવતામાં.	તાંબું.	ઢગલી.	આપ્યો.	ધાર.
ખૂબ.	પિત્તળ.	પાઇ.		અણી.
તપાવ્યો.	રિપાય.	પૈસા.	પાઠ ૩૭	ચળકાટ.
લાલચોળ.	પેટીમાંથી.	ઢબુ.	કુહાડી.	કયાં.
એરણ.	કાઢયા.	અધેલા.	સોય.	હોડિ.
હથોડા.	ઓળખાવ્યા	તાંબાનાં.	લક્કડફોડા.	પહેરવાના
ટીપ્યો.	ઓછાવત્તા.	કોથળી.	તકરાર.	કપડાં.
ટીપવાથી	ધાતુઓ.	રૂપીઓ.	પાનું.	મોટાઇ.

જોઇતી.	દેવીએ.	મધપુડો.	મુળીઆં.	ત્યાં લગી.
કોદાળી.	રોપ્યાં.	મધમાખી	વિના.	જીવતા.
સાંભળતી	ગલગોટા.	મધ.	આવડે.	સુકાઇ.
વઢી.	મોગરા.	કોસ.	થડ.	ઉખેડી.
મોટું.	ભાગમાં.	થાળા.	દાંડીઓ.	કાઢીએ.
દીકરીઓ.	આવ્યા.	ભરાઇને.	ફૂટેલી.	સુકાઇને.
બિચારીને	ફળે છે.	લલકારતો.	ડાળીઓ.	ઉંચાં.
દુઃખ.	જુઓ.	જીવનાં.	ડાળીમાંથી	દોરીથી.
આપણે.	દાડમ.	લીલાંછમ.	પાંદડાં.	પથરાય.
પેદા થયાં.	લટકે.	દેખાતાં.	લાંબું.	વેલા.
પાઠ ૩૮	જમરૂખી.	ખૂશ.	દેખાય	ગલાગોટા.
	જમરૂખ.	**પાઠ ૩૯**	કળી.	આંબાનું.
વાડી.	મોટાં.		ખીલશે.	કોહળા.
માળીની.	પંખીઓ.	છોડવા.	ફૂલ.	કહેવાય.
સામો.	બેઠેલાં.	વચ્ચે.	પીળો.	**પાઠ ૪૦**
ફૂલઝાડ.	કાણાંવાળું	વિષે.	હજી.	
કયારા.	લટકતું.	ઉખેડી.	બતાવું.	ઝાડ.
ચોરસ.	આંગળી.	ભોંયમાં.	વાવીશું.	બધાંએ.
ત્રિકોણ.	કહ્યું.	મુળીઉં.	સમજાશે.	સિવાય.

વડ.	થડને.	પાંદડાં.	વાળીએ.	પેટીને.
પીપળો.	છાલ.	તુરીઆં.	અંતરે.	ગોટલો.
આમલી.	ખરબચડી	ગલકી.	ગાંડા.	ગોટલી.
લીમડો.	સરખાં.	વળગીને.	કેટલાક.	જતન.
લાંબા.	ફૂલ.	ચઢે છે.	શાક.	બદલાઇને
વાંકાં.	ઊગતાં.	ચઢયા.		તોડી.
ઉંડાં.	ઘણાંખરાં.	માંડવા.	પાઠ ૪૨	તેમણે.
ઉતરેલાં.	લાકડાં.	પથરાઇ.	સૂઇ.	ઊડજે.
મૂળમાંથી	બાળવાના	વીંટળાઇ.	ઊંઘમાં.	દાતણ.
ફુટેલાં.	બાંધવાના	તરબુચ.	કયાંથી.	ધોળજે.
વધે.	મેજ.	આરીઆ.	આવ્યાં.	ધોળાશે.
ટટાર.	ખુરસી.	જણાતાં.	વાસ	ઢીલાં.
મોઢા.	ખાટલા.	ઉખેડયો.	વધતી.	રસ.
મૂળ.	પાટલા.	બતાવ્યો.	કર્યું.	ડીટું.
ઉંચું.		પાતળાં.	બાઝી.	તોડી.
પાતળું.	પાઠ ૪૧	ટુંકાં	ચામડી.	ચૂસી.
કાળાં.	ધનજી.	ઉતરતાં.	ગર.	મીઠો.
ફૂટે છે.	લીલુંછમ.	દોરડી.	ઘોળો.	લાગશે.
ચામડી.	કંઇક.	દોરડા.	ખાટા.	ફેંકી.

નાખજે.
દહાડો.

પાઠ ૪૩

ભેંસ.
હીંડે.
કુતરો.
ભસતો.
શીંગડાં.
માથું.
હલાવતી
અમળાઇ.
તૂટી.
તોડવું.
જડબાના.
કોળીઆ.
ઉતારી.
વાગોળે.
પેટમાં.
મોંમાં.
નિરાંતે.
વાગોળવું.
નીચલું.
જડબું.
ઉપાડે.
ઊઠે છે.
ફાટ.
શરીર.
કાદવમાં.
વગડાઉ.
પુરી.

પાઠ ૪૪

બકરૂં.
ઘેટું.
પત્થર.
છુટા.
ટોળામાં.
છટકી.
ડુંગર.
રસ્તે.
ભૂખે.
ચઢવાનું.
ઠરતાં.
નહિ.
કૂદવું.
ગબડયું.
ચત્તુપાટ.
સાંજ.
ભરવાડ.
શોધવા.
નીકળ્યો.
ઉંચકીને.
થાક.
ભૂલ.
સોબત.
મોડું.
પુછડી.
ફાટ.
વાગોળે.
મજબુત.
શરીર.
કૂદી.
દોડી.
ઊનનો.

પાઠ ૪૫

દૂધ.
મીઠું.
ગુણ.
ઠંડું.
દોહ્યા.
બગડી.
વાસણ.
ચોકખું.
દોહતાં.
આંચળ.
દાણો.
ખવરાવવા.
જાણસો.
દહીં.
છાંશ.
માખણ.
શિખંડ.
પેંડા.
મલાઇ.
દૂધપાક.
બાસુદી.

પાઠ ૪૬

ચરમા.
પ્રાણી.
છેલ્લી.
પસંદ.

ડાઘીઆ.
સભાનો.
બનાવ્યો.
ટીપુ.
કારકુન.
ઠરાવ્યો.
ગુપચુપ.
ગંધ.
એકદમ.
શિઆળ.
બોલાવ્યો.
પુછડી.
રીઝે.
વચ્ચે.
માંસ.
હાડકાંના.
અણીવાળા.
મોઢાના.
આગલા.

તીણા.
દાઢ.
જડબાં.
હલાવતાં.
ઊંઘનાં.
ઝોકાં.
જીભ.
પરસેવો.
ફૂટતો.
નથી.
સૌથી.
ઘણી.

પાઠ ૪૭

પંખી.
મોડું.
કયાં.
ડીલે.
પીછાં.

પુછડીઓ
ટાઢ.
ઊડે છે.
કાગડો.
પોપટ.
સમડી.
કબુતર.
આવડે.
જીવડાં.
ઈંડાંમાંથી.
બચ્ચાં.
આંગળાં.
છુટા.
જોડાએલાં
બતક.
જળકુકડી
સિવાય.

પાઠ ૪૮

પોપટ.
કાગડો.
પાંજરું.
ભૂખ્યો.
માંડયું.
સાંભળી.
તરબુચનો
વિચાર.
ઓળખતા.
ડીલ.
ઊંડા છે.
બાંધો છો.
વધારે.
લુચ્ચા.
કર્યો.
હોઉં.
આટલો.
જીવજંતુ.
કોહેલું.
સળેલું.
આંગળાંમાં.
વળેલી.
થોડુંક.
ભાવ્યું.
કૂદતો.
ઊડીને.

પાઠ ૪૯

રંગ.
આણ્યાં.
પડીકાં.
બનાવતાં.
સાહેબ.
શીખવ્યું.
પ્યાલાં.
લોટામાં.
વાદળી.

કાઢયા.	પાઠ ૫૦	સળીઆ.	પોઢો.	ચિનાઈ.
નાખ્યો.		ધૂળ.	રસીલા.	ચાદર.
હલાવ્યું.	પારણું.	ડીઆનો.	ઝુલાવું.	ચંપાનાં.
નારંગી.	બાંધ્યું.	કડીમાં.	પધારવું.	ફુલડાં.
સુંદર.	નટ્ટુ.	પુતળીઓ.	ચીતરેલ.	બિછાવું.
હળદર.	સૂવું.	જાંબુડી.	ચઢાવું.	હિંચોળું.
એટલે.	ઝોળીમાં	ગોદડીઓ.	પઢાવું.	ઊંઘીને.
જાંબુડો.	સૂવાનું.	સૂઇ.	મઢાવું.	ઊઠશો.
કર્યો.	રડાવ.	લાંબું.	મખમલ.	લાડકડા.
પડયો.	ગમતું.	ઝુલાવવા.	મશરૂની.	ઘાલીશ.
મેશના.	પાંગરાં.	હાલરડું.	તળાઇઓ	ગજવે.
——	દોયણાં.	ધુમણ.	પથરાવું.	હાલરડું.

કઠિન શબ્દો.

ઊગતાં. ઊઠીને. ઊઠું છું. ઊડયા. ઊઠયો. ઊડયાં. કુદી. ચૂસી. છૂટશે છૂટયો. તૂટી. પૂછવા. પૂછ્યું. પૂરે છે. ફૂટે. ફૂટેલા. ફૂલ. ફૂલઝાડ. બૂમો. ભૂખ્યો. મૂકું છું. મૂકયો. સૂઇ. સૂઝી. સૂવું. ઇજા. ખીજ્યા. ખીલશે. ચીકણી. ચીતરેલ.

ચીરૂં છું. જીત્યો. જીવતાં. ઝીણી. ટીપવાથી. ટીપ્યો. ડીઠું. તીણા. તીરથ. ત્રીજો. દીકરો. દીકરી. દીધો. દીલ દીવા. દીવાઘેન. દીસે ધીરજ. ધીરૂ. નીકળતો. નીકળ્યું. નીચલું. નીતર્યું. નીસરી. પીછાં. પીતરાઇ. પીધું. પીપળો. પીરસ્યાં. પીળો. ફીકર. બીતો. લીધો. લીમડો. લીલાંછમ. વીટળાઇ. શીખવ્યું. સીસી.

કુજો. ખુણો. ખુશી. ગુણ. ગુરુ. ચુનો. છુટા. છુંદું. છુટ્ટો. જુઓ. જુઠું. પુરી. પુરૂં. પુળા. ફુઓ. બુધ. ભુકો. સુખ.

કુતરો. કુહાડી. ખુરસી. ઘુઘરા. ઘુમણ. દુખડાં. દુઃખ. પુછડી. પુરુષ. ફુલડાં. મુખડું. મુદ્દર. લુગડાં. સુકવી. સુરજ. ગુપચુપ. જુમેરાત. નુકસાન. પુતળીઓ. સુરવાલ. મુસલમાન.

અંગ અંગરખી. અંતરે. અંદર. અંધારી. ઈંટ. ઈંટવાડો. કંઇ. કંસાર. ખંડ. ગંદવાડ. ગંદી. ગંદો. ગંધ. બંધ. ઘંટ. ચંદ્ર. ચંદ્રમા. ચંચળ. ચંપેલી. જંગલ. જંતુ. પંખી. પંદર. પંપાળી. ઠંડું. ભંડારીઉં. મંગળ. મંડયો. રંગ. વંતાક. શંકર. શંભુ. સંગ. સંજેરી. સંતાપ. સંતાવા. સંભાળ. હંમેશાં.

આંખો. આંગળી. આંગળાં. આંગણાંમાં. આંચ
આંધળો. આંબો. કાંકરા. કાંચળી. ખાંધે. ગાં
ચાંચ. ઝાંપે. જાંબુડો. ઝાંખા. ટાંગેલાં. તાં
દાંડીઓ. દાંત. પાંગરાં. પાંચ. પાંજરૂં. પાંદડું. પાંસ
ફાંફાં. બાંધ્યું. માંડયું. માંદો. માંસ. માંહે. લાં
વાંકું. વાંસો. સાંભળતાં. સાંભળી.

હિંચોળે. ઇંડા. લીંપેગુંપે. લીંબુ. સીંચ
શીંગડાં. હીંડે.

ઉંચકી. ઉંચું. ઉંડું. ઉંઘાડવા. ઉંદર. ઉંદરડ
ઉંદરીઉં. કુંવળ. છુંદાય. ટુંકા. ડુંગર. ડુંડાં. ફુંફા
સુંદર.

ઊંધ. છૂંદી. છૂંદે.

તેં. મેં. ભેંસ. ખેંચાય. પેંહા. લેંચી. ખે
ફેંકે. ભોંય. મોં. પૌંઆ.

જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો

ચિનાઇ. સિવાય. દિવાળી. નિશાળ. નિશ
ળીઆ. પિલાય. નિરાંત. બિચારા. બિછા
બિલાડી. ભિખારી. વિચાર. શિઆળ. શિક

શિખામણ. સિવાય. પિત્તળ. નિત્ય. હિંચોળું.

ઉકાળી. ઉખેડી. ઉખેડયો. ઉજાસ. ઉડાડી. ઉતારી. ઉપાડી. કુહાડી. છુપાઇ. ઝુલાવું. ઝુલાવવા. તુરીઆં. મુકાય. મુળીઉં. મુળીઆ. રૂપાળું. રૂપીઓ. લુહાર. સુકાઇ. સુકાય. ગુલાબ. જુઠાણું. દુકાન. છુંદાય. ફુંફાડા. ઉંઘાડવા.

મસિઆઇ. ફોઇઆત. હોશિયાર.

ડીલ. દીલ. ભીખ. જીવ.

કીડી. સીસી. ટીપી. ઝીણી.

ફૂજ. ખૂબ. ખૂશ. દૂર. ધૂળ. મૂળ. પૂછ. ફૂલ. ભૂલ. બૂમ. ભૂખ. દૂધ. ઊન.

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી

કનુ. મનુ. ભાનુ. નાનુ. ચીનુ. મટુ. નટુ. છોટુ. બહુ. વહુ. આદુ. સાસુ. લાડુ. બીરૂ. સારૂ. રામુ. માધુ. ધાતુ. ઠગુ. વાળુ. કાળુ. ગુરુ. ટીપુ. પ્રભુ. જંતુ. શંભુ. જાંબુ લીંબુ. ચપ્પુ. લલ્લુ.

સાથ. હાથ. નાથ. બાથ. માથું. ભાથું. કબાટ. કોટ. ચળકાટ. ઝટ. પેટ. પોપટ. ફાટ. વાટ.

આઠ. પાઠ. શેઠ. દાઢ. ટાઢ.
સાત. સરત. હેત. ખેડુત.
સાદ. પ્રસાદ. યાદ. ઉમેદ. મદદ.
નહિ. રવિ. શનિ. જુકિત. અહીં. તહીં. દહીં.

જોડાક્ષર.

ઊઠયાં. ત્રણ. ત્રીજો. શુક્રવાર. છેલ્લો. રહ્યો. ઇશ્વર. જ્ઞાન. નિત્ય. નાહ્યા. કહ્યું. લાગ્યો. ચોકખાઇ, ચોકખા. ભાવ્યો. કર્યો. કયારે. આપ્યા. અડાડયો. મંડયો. સર્વે. ત્યાં. બોલ્યો. પ્રમાણે. બોલાવ્યો. માંડયું. પીરસ્યાં. બબ્બે. જીત્યો. મળ્યો. પરીક્ષા. માર્યાં. પ્રાણી. ખીજ્યા. નક્કી. છુટ્ટો. છૂટયો. ચપ્પુ. ગમ્યો. આણ્યો. પૂછયું. લલ્લુ. મશ્કરી. પસ્તાય. બચ્યાં. જુક્તિ. અન્ન. ભૂખ્યો. અલ્યા. વિદ્યા. ચદ્ર. પ્રભુ. સ્વપ્નું. પરમેશ્વર. રસ્તો. બચ્ચીઓ. ઉતાર્યાં. કલ્યાણ. ચંદ્રમા. નીકળ્યા. બેસાડયાં. આવ્યાં. લાગ્યાં. થોભ્યાં. રહ્યાં. ચોકખી. પત્થર. પ્યાલું. નીતર્યું. રસ્તા. ભઠ્ઠી. સીંચ્યાં. ચપ્પુ. નાખ્યું. મૂકયો. પૂછયું. સમજ્યો. પિત્તળ. કાઢયા. ઓળખાવ્યા.

પત્તા. કાઢયાં. ત્રીજો. બતાવ્યાં. લકકડફોડા. ત્રિકોણ. કબુતરા. કર્યાં. વચ્ચે, ચઢયા. ઉખેડયો. કર્યું. પત્થર. ચત્તુંપાટ. ચશ્મા. પ્રાણી. બબ્બે. ઠેકડી. લુચ્ચા. આણ્યાં. શીખવ્યું. બનાવ્યો. બાંધ્યું.

મળતાં જોડાક્ષર.

મૂકયા, મૂકયું, મૂકયો, મૂકયાં, કયારે, કયાશ, કયાં, ભૂખ્યો. નાખ્યો, નાખ્યું. લાગ્યો. સીંચ્યું. પૂછ્યું. ખીજ્યા. સમજ્યો. છૂટયો. ઊઠયા. *ઊડયાં. અડાડયો. મંડયો. ઉખેડયો. માંડયું. પકડયું. બેસાડયાં. કાઢયું. ચઢયું. આણ્યો. વખાણ્યો. આણ્યું. નિત્ય, ત્યારે, ત્યાં, જીત્યો. વિદ્યા. બાંધ્યું. પ્યાલું. રોપ્યું, આપ્યું. થોભ્યા. ગમ્યું. કર્યું, ભર્યું, નીતર્યું. કર્યાં. કર્યાં, માર્યાં, ઉતર્યાં, છેતર્યાં. સર્વે. બોલ્યું. અલ્યા. ઓળખાવ્યો, ઢાલવ્યો, નપાવ્યો, બનાવ્યો, બોલાવ્યો. ભાવ્યા. બતાવ્યું, શીખવ્યું, હલાવ્યું, પીરસ્યું. દોહ્યા, નાહ્યા, કહ્યું. રહ્યું. મળ્યું, નીકળ્યું. ઠેલ્લો, ફેલ્લો. લલ્લુ. નક્કી.

---

* અનુસ્વારનું ભાન કરવાવું.

લુચ્ચા, બચ્ચું, વચ્ચે. છુટ્ટો. પિત્તળ. વત્તા. ચત્તુંપાટ. અન્ન. ચપ્પુ. બબ્બે. ચોકખા, ચોકખાઇ. જુક્તિ. ભઠ્ઠી. પત્થર. શુક્ર. ચંદ્ર, ચંદ્રમા. પ્રભુ. પ્રમાણે, પ્રાણી. ત્રણ, ત્રિકોણ, ત્રીજો, ભત્રીજો, ચિત્રો. ચશ્મા. ઇશ્વર, પરમેશ્વર. રસ્તો, પરીક્ષા. જ્ઞાન.

પરીક્ષામાં આવનાર શબ્દો.

જ્ઞાન. નિત્ય. જુઠું. શિક્ષા. લુગડાં. અઠવાડીઉં. ભંડારીઉં. ચિત્રો. ટાંગેલાં. ધોતલી. મસિઆઇ. અગણિત. પુરુષ. હમલો. દોરડું. ફૂટેલાં. શીંગડાં. વગડાઉ. ઓઢણી. ગંદવાડ. કવિતા. દાતણ. કઢી. દુખડાં. ગાદી. પૈંઆ. વઘારેલાં. પાંદડાં. ચટણી. તૈયાર. પરીક્ષા. દેડકાં. દુઃખ. નુકસાન. છુંદાય. છુટ્ટો. છૂટયા. હોશિયાર. ચપ્પુ. વખાણ્યો. કાઢયા. મશ્કરી. જુઠાણું. જુકિત. બાંધ્યું. ભૂખ્યો. ઇશ્વર. પરમેશ્વર. વિદ્યા. સ્વપ્નું. મનસુબો. આશિષ. પટલાણી. દાતરડું. નીતર્યું. ખ્યાલું. પત્થર. ભઠ્ઠી. સીંચ્યાં. પિત્તળ. ત્રિકોણ. મુળીઉં. પૂછયું. વીટ-ળાઇ. કુંભેડયો. તૂટી. નિરાંતે. ચત્તુંપાટ. ઠંડું. ચશ્મા. જાંબુડા. બાસુદી. હળદર. ગોદડી.

જી. પી. દલાલ. મોરબી. બી. સ્કુલ સુપરિન્ટેન્ડન્ટ. બાવડ નંબર ૪૧. તા. ૧૯-૧૧-૧૪ના પત્રમાં લખે છે કે-

"તમારા તરફથી "મુખગણિત શિક્ષક" નામની ધોરણવાર પુસ્તકો મળ્યાં તેનું સાદ્યંત અવલોકન કરતાં મને બહુ આનંદ થયો છે.

પ્રાથમિક સ્કુલોના નવા સુધરેલા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે મુખગણિત વિષયનું શિક્ષણ સરલતાથી આપવાના ઉચ્ચ હેતુને લક્ષમાં રાખીનેજ આ પુસ્તકો લખ્યાં છે, એમ પ્રદાશત થાય છે. તેનો ઉપયોગ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓની સમજશક્તિ તેમજ સ્મરણશક્તિ સારી રીતે કેળવાશે તેની સાથે અંકગણિતના વિશાળ વિષયમાં પણ તેમને તે બહુ મદદરૂપ થઈ પડશે એમ હું માનું છું ને આશા રાખું છું કે સારા શિક્ષકો આવાં પુસ્તકોને પ્રમાણ ગણી ઉદાર ઉત્તેજન આપશે."

—સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના—
"ભૂગોળ શિક્ષક" વિષે—
રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી. બી. એ.
પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માજિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.
પોતાના તા. ૨૨-૬-૧૫ના પત્રમાં લખે છે કેઃ—

"તમોએ મોકલેલું "સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક" નામનું પુસ્તક જોઇ ગયો છું. સુરત શહેરની ભૂગોળ શીખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે." કિંમત અઢી આના.

એકવાર જોવાથીજ, નહિ વાપરવા બ[illegible] પસ્તાવો થ[illegible]

"ડિકટેશન શિક્ષક"

બાળપોથીનો	રૂ. ૦-૧-૬	ત્રીજીનો	રૂ. ૦-૩-૦
પહેલીનો	રૂ. ૦-૨-૦	ચોથીનો	રૂ. ૦-૩-૦
બીજીનો	રૂ. ૦-૨-૬	પાંચમીનો	રૂ. ૦-૩-૦

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લાનો ત્રણ આના.

સુંદરજી કૃત નવી પહેલીના અર્થ બે આના.

બીજા ધોરણ માટે અનુભવ સિદ્ધ

"અંકગણિતનાં મનોયત્ન" ચાર આના

હિંદુસ્તાનની ભૂગોળની	પ્રશ્નોત્તરમાળા	૪ આના.
મુંબઈ ઈલાકાની ભૂગોળની	પ્રશ્નોત્તરમાળા	૪ આના.
ગુજરાતની સા૦ ભૂગોળની	પ્રશ્નોત્તરમાળા	૩ આના.

"મુખગણિત શિક્ષક"

દરેક ધોરણનો છુટો મળશે.

સુરત શહેરનો	"ભૂગોળ શિક્ષક"	૨॥ આના
ચોર્યાસી તાલુકાનો	"ભૂગોળ શિક્ષક"	૨॥ આના
સુરત જિલ્લાના	"ભૂગોળ શિક્ષક"	૨॥ આના

સુરત શહેરની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા છપાય છે.

મેસર્સ સી૦ ડી૦ શાહ. એન્ડ કો કૃત.

બાળપોથીથી આઠમી સુધીના તેમજ કન્યા વાચનમાળા ત્રણે પુસ્તકો અર્થ તૈયાર છે.

પત્ર વ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-સુરત.